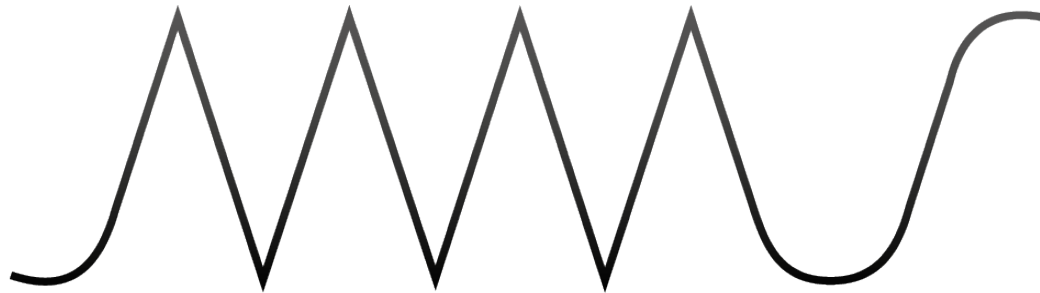

www.jwms.pl

JAKUBOWSKI \ WIESE \ MAZGAJ \ STASZEK

radcowie prawni

**Świadczenie pracy lub usług jako
przedmiot wkładu do spółki kapitałowej
- słuszną ideą czy demontaż stabilnego
systemu?**

dr Marcin Mazgaj
Akademia Spółek Kapitałowych 2017
20 kwietnia 2017 r.

„For the purposes of buying shares, John Rockefeller’s promissory note and Barbara Streisland’s contract for a future concert performance are now recognized as the valuable economic assets, that everyone but lawyers always knew they were.”

(B. Manning, J. Hanks, Legal Capital, Westbury - New York 1990, s. 180)

- art. 14 §1 KSH:

Przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

Reżim prawny kapitału zakładowego

- 1) minimum kapitałowe
- 2) zakaz wnoszenia wkładów w postaci świadczenia pracy lub usług
- 3) udziały/akcje o wartości nominalnej → powiązanie wartości nominalnej z wielkością kapitału zakładowego
- 4) test bilansowy → zakaz zwrotu wkładów wniesionych na kapitał zakładowy

Reżim prawny kapitału zakładowego - przykład: polska spółka akcyjna

- 1) minimum kapitałowe → 100.000 PLN
- 2) zakaz wnoszenia wkładów w postaci świadczenia pracy lub usług
- 3) akcje o wartości nominalnej → powiązanie wartości nominalnej z wielkością kapitału zakładowego → kapitał zakładowy zawsze stanowi sumę wartości nominalnej akcji
- 4) test bilansowy → zakaz zwrotu wkładów wniesionych na kapitał zakładowy

Reżim prawny kapitału zakładowego - Dyrektywa 2012/30/UE

1) minimum kapitałowe – art. 6 ust. 1:

Dla utworzenia spółki lub uzyskania przez nią zezwolenia na rozpoczęcie działalności, przepisy państw członkowskich muszą przewidywać, że subskrybowany kapitał minimalny nie może być ustalony w wysokości mniejszej niż 25 000 EUR.

2) zakaz wnoszenia wkładów w postaci świadczenia pracy lub usług – art. 7:

W skład subskrybowanego kapitału mogą wchodzić jedynie aktywa dające się wycenić. Jednakże do aktywów tych nie zalicza się zobowiązania do wykonania pracy lub świadczenia usług.

3) udziały/akcje o wartości nominalnej → powiązanie wartości nominalnej z wielkością kapitału zakładowego → ?

4) test bilansowy → zakaz zwrotu wkładów wniesionych na kapitał zakładowy → art. 17 ust. 1:

Z wyjątkiem przypadku obniżenia kapitału subskrybowanego, nie mogą być dokonywane wypłaty na rzecz akcjonariuszy, jeżeli w dacie zamknięcia ostatniego roku obrotowego aktywa netto wynikające z rocznego sprawozdania finansowego spółki są lub stałyby się w następstwie takich wypłat niższe od wysokości kapitału subskrybowanego powiększonego o rezerwy, których prawo lub statut nie pozwalają wypłacać.

Reżim prawny kapitału zakładowego - Dyrektywa 2012/30/UE

- spółki z o.o. → poza zakresem zastosowania

- art. 1 ust. 1:

Instrumenty koordynacyjne określone przez niniejszą dyrektywę mają zastosowanie do przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do form spółek wymienionych w załączniku I.

- inne spółki kapitałowe → poza zakresem zastosowania

Reżim prawny kapitału zakładowego - w Stanach Zjednoczonych?

- na przełomie XIX i XX wieku – regulacje amerykańskie oparte na reżimie kapitału zakładowego i akcjach posiadających wartość nominalną
- 1912 – stan Nowy Jork jako pierwszy odchodzi od reżimu kapitału zakładowego
- obecnie:
  - dominujący model → akcje bez wartości nominalnej
  - w większości jurysdykcji → brak instytucji na kształt kapitału zakładowego
    - ALE: np. w Delaware istnieje instytucja *capital* wykazująca pewne podobieństwa do kapitału zakładowego
- co ze świadczeniem pracy lub usług?

Delaware

- §152 Delaware General Corporations Law: *„The consideration (...) for subscriptions to, or the purchase of, the capital stock to be issued by a corporation shall be paid in such form and in such manner as the board of directors shall determine. The board of directors may authorize capital stock to be issued for consideration consisting of cash, any tangible or intangible property or any benefit to the corporation, or any combination thereof.”*.
- „consideration” może przybrać formę środków pieniężnych, materialnych lub niematerialnych składników majątku lub jakiegokolwiek korzyści dla spółki, bądź stanowić kombinację wyżej wymienionych

Delaware

- rozbieżności w orzecznictwie
- *Bodell v. General Gas & Electric Corp.* → wykonana praca może stanowić wynagrodzenie za akcje
- *Zupnick v. Goizueta* - → wykonane usługi mogą stanowić wynagrodzenie za akcje
- *Blish v. Thompson Automatic Arms Corp.* → usługi świadczone przy zakładaniu spółki mogą stanowić wynagrodzenie za akcje
- *Scully v. Automobile Finance Co.* → usługi, które dopiero mają być świadczone w przyszłości, nie mogą stanowić wynagrodzenia za akcje

Model Business Corporations Act

- §2.02.(b) RMBCA: *„The board of directors may authorize shares to be issued for consideration consisting of any tangible or intangible property or benefit to the corporation, including cash, promissory notes, services performed, contracts for services to be performed, or other securities of the corporation.”*
- rada dyrektorów może zdecydować, aby przedmiotem wkładu były „materialny(-e) lub niematerialny(-e) majątek bądź korzyści dla spółki, w szczególności środki pieniężne, weksle, świadczone usługi, umowy na świadczenie usług w przyszłości
- §6.21.(e) RMBCA → akcje mogą być umieszczone na rachunku escrow jeżeli są obejmowane w zamian za weksel lub przyszłe usługi bądź przyszłe korzyści
  - fakultatywny charakter w/w postanowienia

Kalifornia

- 1975 → pierwszy stan, w którym całkowicie wyeliminowano instytucję kapitału zakładowego
- § 409 (2) California Corporations Code:

(a) Shares may be issued:

*(1) For such consideration as is determined from time to time by the board, or by the shareholders if the articles so provide, consisting of any or all of the following: money paid; labor done; services actually rendered to the corporation or for its benefit or in its formation or reorganization; debts or securities canceled; and tangible or intangible property actually received either by the issuing corporation or by a wholly owned subsidiary; **but neither promissory notes of the purchaser** (unless adequately secured by collateral other than the shares acquired or unless permitted by Section 408) **nor future services shall constitute payment or part payment for shares of the corporation***

Wielka Brytania

- public company limited by shares (PLC) a private company limited by shares (Ltd.)
- Sec. 91(1)(c) Companies Act 2006:

„The following requirements must be met at the time the special resolution is passed that the company should be re-registered as a public company—

(...)

(c) if any shares in the company or any premium on them have been fully or partly paid up by an undertaking given by any person that he or another should do work or perform services (whether for the company or any other person), the undertaking must have been performed or otherwise discharged;”

- Sec. 585(1) Companies Act 2006:

A public company must not accept at any time, in payment up of its shares or any premium on them, an undertaking given by any person that he or another should do work or perform services for the company or any other person.

Niemcy

- AG → Dyrektywa 2012/30/UE
  - 27(2) Aktiengesetz: *Sacheinlagen oder Sachübernahmen können nur Vermögensgegenstände sein, deren wirtschaftlicher Wert feststellbar ist; Verpflichtungen zu Dienstleistungen können nicht Sacheinlagen oder Sachübernahmen sein.*
- GmbH → zakaz wnoszenia wkładów w postaci świadczenia pracy lub usług
  - brak jednoznacznego przepisu w GmbHG
  - Bundesgerichtshof → II ZR 120/07 → „Qivive-Urteil“
- Unternehmergesellschaft → dopuszczalne wyłącznie wkłady pieniężne

Francja

- trzy typy spółek kapitałowych: SA, SAS i SARL
- SA → zgodność z Dyrektywą 2012/30/UE
- SAS:
  - do 2009 → brak możliwości deklarowania świadczenia pracy lub usług jako wkładu
  - od 2009 → praca lub usługi mogą być wkładem, są za nie wydawane akcje, ale nie stanowią one ułamka kapitału zakładowego i nie są zbywalne ani dziedziczne
- SARL → przedmiotem wkładu może być świadczenie pracy lub usług, jednakże wkłady te nie są zaliczane do kapitału zakładowego, a w zamian za nie wspólnik otrzymuje niezbywalne i niepodlegające dziedziczeniu udziały uprawniające go do udziału w zysku i sumie polikwidacyjnej oraz do wykonywania prawa głosu

Włochy

- spółki kapitałowe: SpA oraz Srl
- SpA → Dyrektywa 2012/30/UE
- Srl:
  - dopuszczalne są wkłady w postaci świadczenia usług, pod warunkiem, iż ich wykonanie zabezpieczone jest polisą ubezpieczeniową lub gwarancją bankową (lub kaucją wpłaconą przez wspólników)

Włochy

- SpA:
  - dopuszczalne jest objęcie przez akcjonariusza akcji, których łączna wartość nominalna jest niższa od wartości wkładu wniesionego przez akcjonariusza, jeżeli łączna wartość wszystkich wkładów wniesionych przez wszystkich akcjonariuszy jest co najmniej równa kwocie kapitału zakładowego
  - duża przydatność w/w rozwiązania gdy w praktyce głównym „wkładem” wnoszonym przez akcjonariusza są świadczenia przez niego praca lub usługi

Europa, cd.

- Holandia → brak możliwości deklarowania pracy lub usług jako wkładu
- Hiszpania → brak możliwości deklarowania pracy lub usług jako wkładu
- Finlandia → dopuszczalna jest emisja akcji bez wnoszenia wkładów

Europa, cd.

- początek XXI wieku → prace nad modernizacją Drugiej Dyrektywy
- zamiar przyznania zdolności aportowej usługom świadczonym na rzecz spółki pod warunkiem udzielenia spółce stosownego zabezpieczenia

Zdolność aportowa świadczenia pracy lub usług

- art. 14 §1 KSH:

Przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

- w praktyce → zdolność bilansowa jako kryterium zdolności aportowej
- Praktyczne problemy:
  - spółki z branży *high tech*
  - inwestycje *venture capital*

Brak zdolności aportowej pracy i usług - argumenty „za”

- podwyższone ryzyka osobiste (ryzyko śmierci / choroby / konfliktu wspólników)
- problemy z wyceną (brak „mierzalności” wkładów)
- problemy z egzekucją wkładów

Brak zdolności aportowej pracy i usług - argumenty „przeciw”

- dopuszczalność wkładów w postaci know-how
- wartość gospodarcza zobowiązań do świadczenia pracy lub usług
- wycena wkładów nie jest niemożliwa

Brak zdolności aportowej pracy i usług - argumenty „za”

- podwyższone ryzyka osobiste (ryzyko śmierci / choroby / konfliktu współników)
  - czy one powinny być brane pod uwagę na etapie oceny zdolności aportowej czy na etapie wyceny?
- problemy z wyceną (brak „mierzalności” wkładów)
  - czy wycena pracy lub usług jest niemożliwa?
- problemy z egzekucją wkładów
  - przepisy k.p.c. o egzekucji zobowiązań niepieniężnych

Aport pracy lub usług - problem potencjalnego nierównego traktowania wspólników

• przykład:

- dwóch wspólników, podział 50/50
- jeden wnosi wkład pieniężny przed rejestracją, drugi zobowiązuje się do świadczenia usług w ciągu roku od powstania spółki
- pomimo niewyświadczenia umówionych usług, obaj wspólnicy dysponują identyczną liczbą udziałów

• istniejący precedens – art. 309 par. 3 KSH:

Akcje obejmowane za wkłady niepieniężne powinny być pokryte w całości nie później niż przed upływem roku po zarejestrowaniu spółki. Akcje obejmowane za wkłady pieniężne powinny być opłacone przed zarejestrowaniem spółki co najmniej w jednej czwartej ich wartości nominalnej.

Aport pracy lub usług - Problemy z wyceną

- Czy należy brać pod uwagę ryzyka osobiste związane z osobą wspólnika?
  - np. choroba wspólnika, potencjalnie uniemożliwiająca mu wykonanie umówionej pracy
- Kto powinien dokonywać wyceny?

Aport pracy lub usług - czy potrzebne jest dodatkowe zabezpieczenie?

- włoska *società a responsabilità limitata* (Srl) → obligatoryjna kaucja lub gwarancja
- zaleta: przeniesienie ewentualnego sporu z płaszczyzny niepieniężnej na płaszczyznę pieniężną
- wada: podwyższenie kosztów
  - sprzeczność z podstawową ideą stojącą za dopuszczeniem wkładów w postaci zobowiązania do świadczenia pracy lub usług
  - jak określić kwotę zabezpieczenia?
- obowiązek ustanowienia zabezpieczeń a minimum kapitałowe

JAKUBOWSKI \ WIESE \ MAZGAJ \ STASZEK
radcowie prawni

www.jwms.pl

Dziękuję za uwagę!

dr Marcin Mazgaj